

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra psychologie

Název diplomové práce: **Etické aspekty otcovství**

Autor práce: bc. Lenka Čechová

Studijní obor: Etika v sociální práci

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.

Oponent:

Obsahová stránka:

Práce s aktuálním tématem, která by mohla konfrontovat řadu názorů na krizi či obrodu otcovství. Autorka se zaměřila více než na tento cíl spíše na komentáře, zařazení a hodnocení vlivu otce na životní příběh dítěte. Jejím cílem tak, jak jej autorka zformulovala, je "přiblížit fenomén otcovství v podobě vymezení role otcovství z pohledu historického, psychologického, sociologického a etického". Stěžejní částí je závěrečná charakteristika etických aspektů otcovství, krize otcovství a dilema vztahující se k rodičovství homosexuálních otců, dotýká se rozdílného přístupu k výchově dcery a syna, tématu autority, trestání a dalších aspektů v oblasti vztahů otec - dítě, včetně vykreslení otce ideálního hned v úvodu práce.

Připomínky k obsahové části:

Otázkou je, proč autorka nazývá svou práci elaborátem.

Termín "ideální otec" je sám o sobě velmi problematický (ač byl v použité literatuře používán), zvláště v kontextu motivů autorky k výběru tématu práce (v. Úvod) psychologicky nepříznivý. Ne nadarmo existuje v psychoanalýze termín "dosti dobrá matka".

Při zpracovávání tématu se autorka dostává k řadě aspektů vztahujících se k rodinným vztahům, k jejich vývoji a též k mnoha otázkám, jejichž východiskem jsou různé názory různých odborníků, jejich přijaté hodnotové kategorie, event. žité hodnoty. Škoda, že je autorka více nekonfrontuje mezi sebou a nijak je nekomentuje. Kdyby se jí to podařilo, získala by práce po obsahové stránce velmi důležitý rozměr a předešla by pocitu, který se v dané podobě u čtenáře objeví, a to, že autorka vybrala citace, které korespondují s názorem jejím a jednoznačně tento názor prezentují v podobě tvrzení. K takovým tvrzením patří např. "moc rozhodovat o počtu dítěte v dnešní době získaly zcela ženy". Ve výčtu názorů se objeví např. věta (str. 37) o důležitosti, aby otec uznal potřebu pružného uspořádání schůzek a smířil se s tím, že pro zdravý vývoj dítěte je

nutné, aby se část jeho života odehrávala mimo dosah obou rodičů, nebo tvrzení, že přece jen při rozvodu otcovství bývá zraněno hlouběji.

Protože práce (1.kap.) obsahuje určitá vymezení o otcovských rolích dříve, nyní, o nových pozitivních rolích, jednoznačně špatných v minulosti, opět vnímáme zjednodušený generalizovaný popis. Stejně generalizovaný popis je v části o otcích s homosexuální orientací, o právech, která si musí otcové vydobýt: Tato část zároveň nese poukazy na výzkumy, ale bez konkrétních přímých odkazů na ně, takže článek je plný výrazů "výzkumy potvrdily", "žádné testy neprokázaly", "testy prokázaly", "žádný výzkum neprokázal negativní dopad výchovy....", což v této podobě působí velmi nekorektně tím, že neupřesňuje, co to bylo za výzkumy a testy (!) Navíc obsahuje tvrzení směřující k příliš jednoznačně prezentovanému názoru, ačkoliv práce by dala prostor pro určitou polemiku, příp. vysvětlení kontextů, které určitý názor podpoří či nepodpoří.

Formulace řady otázek, na které samozřejmě nelze vzhledem k rozsahu práce odpovídat (Proč se vzdávat kultu mateřství? Po rozvodu otec či matka? aj.) jistě není na škodu, je určitým dobrým ukazatelem šíře a složitosti témat rodičovství. Tuto stránku v práci rozhodně oceňuji.

V kapitole zabývající se vývojovou psychologií bylo opomenuto psychoanalytické stanovisko nebo stanovisko dynamických přístupů k období (v psychologii rozhodně stále významné), která souvisejí s budováním identity a která jsou zvláště riziková, jestliže chybí otec. Nejen to, že dochází k dalšímu diferencování v chování otců k dětem. Psychoanalýza a další dynamické směry poukazují na roli otce při získávání vztahu k práci, v předškolním věku pak při získávání identity spojené s poznáním pohlavní role (oidipický komplex).

Autorka prokazuje, že se orientuje v tématu a odborné literatuře, ale nakupení citací vede jednak k tomu, že ne vždy koherentně navazují, jednak k tomu, že např. na str. 50 v rámci sedmi řádek se dvakrát opakuje, že dochází ke komplexní proměně osobnosti ve všech oblastech.

Formální stránka:

Po formální stránce nelze práci vytknout nejmenší problém. Gramatické chyby v minimálním množství rozhodně nenarušují formu práce. Práce je dobře přehledně upravená a dobře logicky strukturovaná.

Prezentace práce:

Obsah práce v rámci teoretické části je prezentovaný celkově na 85 stranách. Dále jsou obsaženy 3 přílohy, které dobře a účelně dokumentují a dokreslují téma. Seznam použitých zdrojů je obsahuje 19 odborných monografií, 10 časopiseckých zdrojů a dále elektronické dokumenty.

Závěr:

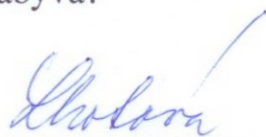
Přes výše uvedené připomínky vidím předloženou jako všestranně velice dobře zpracování tématu. Výtky vztahující se k absenci vlastních komentářů k textu

autorka naplnila v Závěru práce, kde nakonec poukázala na širší témata vztahující se k výchově v rodině a též na skutečnost, že nelze v daných oblastech prezentovat jednoduchá tvrzení. Též v příloze III v Dopisu otci dobře dokumentuje obtížnost budování či nápravy vztahu syn-otec. Oceňuji dynamickou práci s odbornou literaturou, strukturu práce, zaujetí tématem a samostatnost při jeho zpracování. Též oceňuji formální stránku. Na tomto základě doporučuji předloženou diplomovou práci k obhajobě.

Eventuální téma k obhajobě:

Jakou cestou by se aktuálně mohl ubírat výzkum, který by mohl poukazovat na rozdílnost rodičovských rolí? V jakém směru by se dal dále rozvíjet? Kde a kdo se takovými výzkumy u nás (event. v zahraničí) zabývá?

Radčice 1. 8. 2009

PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.